

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

97 - యుద్ధకాండ సప్తనవతితమః సర్గః

|| విరూపాక్షవధః ||

తథా తైః కృత్తగాత్రైస్తు దశగ్రీవేణ మార్గణైః |

బభూవ వసుధా తత్ర ప్రకీర్ణా హరిభిస్తదా || 1 ||

రావణస్యాప్రసహ్యం తం శరసంపాతమేకతః |

న శేకుః సహితుం దిప్తం పతంగా జ్వలనం యథా || 2 ||

తేఽర్థితా నిశితైర్భాణైః క్రోశంతో విప్రుదుద్రువుః |

పావకార్చిః సమావిష్టా దహ్యమానా యథా గజాః || 3 ||

ప్లవంగానామనీకాని మహాభ్రాణీవ మారుతః |

స యయా సమరే తస్మిన్విధమన్రావణః శరైః || 4 ||

కదనం తరసా కృత్వా రాక్షసేంద్రో వనాకసామ్ |

ఆససాద తతో యుద్ధే రాఘవం త్వరితస్తదా || 5 ||

సుగ్రీవస్తాన్మపీన్స్తుష్ట్యా భగ్నాన్విద్రవతో రణే |

గుల్మే సుషేణం నిక్షిప్య చక్రే యుద్ధేఽద్భుతం మనః || 6 ||

ఆత్మనః సదృశం వీరః స తం నిక్షిప్య వానరమ్ |

సుగ్రీవోఽభిముఖః శత్రుం ప్రతస్థే పాదపాయుధః || 7 ||

పార్శ్వతః పృష్ఠతశ్చాస్య సర్వే యూథాధిపాః స్వయమ్ |

అనుజప్తుర్మహాశైలాన్వివిధాంశ్చ మహాద్రుమాన్ || 8 ||

స నర్దన్యుభి సుగ్రీవః స్వరేణ మహతా మహాన్ |

పాతయన్వివిధాంశ్చాన్యాన్జగామోత్తమరాక్షసాన్ || 9 ||

మమంథ చ మహాకాయో రాక్షసాన్యానరేశ్వరః |

యుగాంతసమయే వాయుః ప్రవృద్ధానగమానివ || 10 ||

రాక్షసానామనీకేషు శైలవర్షం వవర్ష హా |

అశ్చవర్షం యథా మేఘః పక్షిసంఘేషు కాననే || 11 ||

కపిరాజవిముక్తైస్తైః శైలవర్షైస్తు రాక్షసాః |

వికీర్ణశిరసః పేతుర్భిక్యంతా ఇవ పర్వతాః || 12 ||

అథ సంక్షీయమాణేషు రాక్షసేషు సమంతతః |

సుగ్రీవేణ ప్రభగ్నేషు పతన్సు నినదన్సు చ || 13 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

97 - యుద్ధకాండ సప్తనవతితమః సర్గః

విరూపాక్షః స్వకం నామ ధన్వీ విశ్రావ్య రాక్షసః |
 రథాదాప్లుత్య దుర్ధర్షో గజస్కంధముపారుహాత్ || 14 ||
 స తం ద్విరదమారుహ్య విరూపాక్షో మహారథః |
 వినదస్థీమనిర్త్రాదం వానరానభ్యధావత || 15 ||
 సుగ్రీవే స శరాన్ఘోరాన్విససర్జ చమూముఖే |
 స్థాపయామాస చోద్విగ్నాన్రాక్షసాన్సంప్రహర్షయన్ || 16 ||
 స తు విద్ధః శితైర్భాణైః కపీంద్రస్తేన రక్షసా |
 చుక్రోధ స మహాక్రోధో వధే చాస్య మనో దధే || 17 ||
 తతః పాదపముద్భ్రత్య శూరః సంప్రథనో హరిః |
 అభిపత్య జఘానాస్య ప్రముఖే తు మహాగజమ్ || 18 ||
 స తు ప్రహారాభిహతః సుగ్రీవేణ మహాగజః |
 అపాసర్పద్ధనుర్తాత్రం నిషసాద ననాద చ || 19 ||
 గజాత్తు మథితాత్తూర్ణమపక్రమ్య స వీర్యవాన్ |
 రాక్షసోఽభిముఖః శత్రుం ప్రత్యుద్గమ్య తతః కపిమ్ || 20 ||
 ఆర్షభం చర్త ఖడ్గం చ ప్రగృహ్య లఘువిక్రమః |
 భర్త్యయన్నివ సుగ్రీవమాససాద వ్యవస్థితమ్ || 21 ||
 స హి తస్యాభిసంక్రుద్ధః ప్రగృహ్య విపులాం శిలామ్ |
 విరూపాక్షాయ చిక్షేప సుగ్రీవో జలదోపమామ్ || 22 ||
 స తాం శిలామాపతంతం దృష్ట్వా రాక్షసపుంగవః |
 అపక్రమ్య సువిక్రాంతః ఖడ్గేన ప్రాహరత్తదా || 23 ||
 తేన ఖడ్గప్రహారేణ రక్షసా బలినా హతః |
 ముహూర్తమభవద్వీరో వినంజ్ఞ ఇవ వానరః || 24 ||
 స తదా సహసోత్పత్య రాక్షసస్య మహాహవే |
 ముష్టిం సంవర్త్య వేగేన పాతయామాస వక్షసి || 25 ||
 ముష్టిప్రహారాభిహతో విరూపాక్షో నిశాచరః |
 తేన ఖడ్గేన సంక్రుద్ధః సుగ్రీవస్య చమూముఖే || 26 ||
 కవచం పాతయామాస పద్భ్యామభిహతోఽపతత్ |
 స సముత్థాయ పతితః కపిస్తస్య వ్యసర్జయత్ || 27 ||

వాల్మీకి రామాయణం- యుద్ధకాండ

97 - యుద్ధకాండ సప్తనవతితమః సర్గః

తలప్రహారమశనేః సమానం భీమనిస్వనమ్ |
 తలప్రహారం తద్రక్షః సుగ్రీవేణ సముద్యతమ్ || 28 ||
 నైపుణ్యాన్త్యచయిత్యైనం ముష్టినోరస్యతాడయత్ |
 తతస్తు సంక్రుద్ధతరః సుగ్రీవో వానరేశ్వరః || 29 ||
 మోక్షితం చాత్మనో దృష్ట్వా ప్రహారం తేన రక్షసా |
 స దదర్శాంతరం తస్య విరూపాక్షస్య వానరః || 30 ||
 తతో న్యపాతయత్కృధాచ్ఛంఖదేశే మహత్తలమ్ |
 మహేంద్రాశనికల్పేన తలేనాభిహతః క్షితౌ || 31 ||
 పపాత రుధిరక్షిన్నః శోణితం చ సముద్యమన్ |
 స్రోతోభ్యస్తు విరూపాక్షో జలం ప్రస్తవణాదివ || 32 ||
 వివృత్తనయనం క్రోధాత్సఫేనం రుధిరాప్లుతమ్ |
 దదృశుస్తే విరూపాక్షం విరూపాక్షతరం కృతమ్ || 33 ||
 స్ఫురంతం పరివర్తంతం పార్శ్వేన రుధిరోక్షితమ్ |
 కరుణం చ వినర్దంతం దదృశుః కపయో రిపుమ్ || 34 ||
 తథా తు తౌ సంయతి సంప్రయుక్తౌ తరస్వినౌ వానరరాక్షసానామ్ |
 బలార్ణవౌ సస్వనతుః సుభీమం మహార్ణవౌ ద్వావివ భిన్నవేతౌ || 35 ||
 వినాశితం ప్రేక్ష్య విరూపనేత్రం మహాబలం తం హరిపార్థివేన |
 బలం సమస్తం కపిరాక్షసానాం ఉన్నత్తగంగాప్రతిమం బభూవ || 36 ||
 ఇత్యార్షే శ్రీమద్రామాయణే వాల్మీకీయే ఆదికావ్యే యుద్ధకాండే సప్తనవతితమః
 సర్గః || 97 ||

